

آلات لهو و موسیقی

درسنامه فقهی - تحلیلی

محمد سروش محلاتی

سرشناسه: سروش محلاتی، محمد، ۱۳۴۰ -
 عنوان و نام پدید آور: آلات لهو و موسیقی: درسنامه فقهی تحلیلی/
 محمدرسروش محلاتی.
 مشخصات نشر: تهران: میراث اهل قلم، ۱۴۰۲.
 ۲۱۲ص.
 ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۸-۵۴-۱ شابک:
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: ۲۰۷ - ۲۱۲.
 موضوع: موسیقی (فقه) -- ایران
 Music (Islamic law -- Iran)
 اسلام و موسیقی
 Music -- Religious aspects -- Islam
 موسیقی در قرآن
 Music in the Qur'an
 BP۲۲۲/۸۲ رده بندی کنگره:
 ۲۹۷/۴۸۷۸ رده بندی دهوی:
 ۹۱۴۰۹۷۰ شماره کتابشناختی ملی:

آلات لهو و موسیقی

محمدرسروش محلاتی

نوبت چاپ: اول بهار ۱۴۰۲ . شمارگان: ۳۰۰ نسخه
 مرکز پخش: ۳۳۳۵۵۷۷-۲۱
 شبکه های اجتماعی: ۹۳۷۰۷۷۰۳۰۳

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	مبانی عقلی و قرآنی
۱۱	موضوع بحث
۱۲	موسیقی در قلمرو اجتهاد
۱۵	منابع استنباط حکم موسیقی
۱۶	حکم موسیقی در قرآن
۱۸	کاربرد عقل در بحث آلات موسیقی
۲۳	حکم عقلی موسیقی
۲۳	ترتیب منابع فقهی در استنباط
۲۴	عقل و قبح موسیقی
۲۴	الف) موسیقی و لهُو
۳۱	ب) موسیقی و فساد
۳۷	موسیقی غیر اخلاقی
۳۷	ضرورت بررسی منابع نقلی
۳۸	دلالت آیات قرآن نسبت به ابزار لهُوی
۳۹	آیهی لهُو الحدیث

۴۱	مشکل عدم توجه به قرآن در استنباط
۴۲	نسبت سنجی حکم عقل و دلالت قرآن
۴۳	دلالت روایات درباره‌ی ابزار لهوی
۵۳	بررسی روایات آلات لهو و موسیقی
۵۳	اختلاف روایات
۵۵	دسته‌ی اول: روایات دربردارنده‌ی تعبیر «لهو»
۵۷	دسته‌ی دوم: روایات دربردارنده‌ی آلات موسیقی
۶۲	توقف در برابر اختلاف روایات
۶۴	علاج تعارض روایات
۶۴	راه حل اول: تبیین بر اساس ذکر مثال
۶۷	راه حل دوم: انصراف روایات موسیقی
۷۱	حکم موسیقی غیر لهوی
۷۱	ادامه بحث از علاج تعارض روایات
۷۲	راه حل سوم: عدم اطلاق در روایات موسیقی
۸۴	نهی حکومتی از موسیقی
۸۷	نظریه حرمت هرگونه موسیقی
۸۷	اختلاف فتاوی
۸۸	الف) نظریه‌ی حرمت مطلق
۸۸	ب) نظریه حرمت مشروط
۸۹	مبنای فتوای اول
۸۹	مبنای فتوای دوم
۹۰	ادله مبنای دوم در حرمت مشروط
۱۰۳	قلمرو حرمت در استفاده از آلات موسیقی
۱۰۳	حمل روایات مطلق بر مقید

نقد ادله‌ی حرمت آلات لهو.....	۱۱۴
حرمت آلات لهو در ضعف روایات و قوت فتاوا.....	۱۱۹
مواجهه‌ی فقهاء با روایات حرمت آلات لهو.....	۱۲۰
مواجهه‌ی اول: بدیهی تلقی کردن حرمت.....	۱۲۰
مواجهه‌ی دوم: اعتماد به روایات صحیحه.....	۱۲۱
مواجهه‌ی سوم: اطمینان اجمالی به روایات.....	۱۲۵
مواجهه‌ی چهارم: اعتماد به اقوال فقهاء.....	۱۲۹
معنای لهو و ملاک موسیقی لهوی.....	۱۴۱
اجمال در مفهوم «لهو».....	۱۴۳
تفسیر اول: آهنگ لهوی متناسب با مجالس لهو و لعب.....	۱۴۳
تفسیر دوم: معیارهای موسیقی لهوی.....	۱۴۴
الف) تحریک شهوت.....	۱۴۴
ب) مضمون و محتوای لهو.....	۱۵۱
استفاده از آلات مشترکه.....	۱۶۱
نظریه ممنوعیت مطلق.....	۱۶۲
نظریه ممنوعیت مقید.....	۱۶۹
معیار لهوی بودن ابزار و وسائل.....	۱۷۵
احتمالات تشخیص ابزار لهو.....	۱۷۵
ممنوعیت آلات مشترکه بر اساس مصلحت.....	۱۸۴
حرمت شرعی و حرمت مصلحتی.....	۱۹۱
الف) مبنای شرعی.....	۱۹۱
ب) مصالح اجتماعی.....	۱۹۷
فهرست منابع.....	۲۰۷

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

آنچه در این دفتر آمده، مباحثی است که در تعطیلات نوروزی ۱۴۰۱ از اول تا سیزدهم فروردین، به صورت شفاهی ارائه شده است. در این جلسات، موضوع موسیقی، آلات لهو و آلات مشترکه به همان سبک رایج حوزه در بررسی استدلالی مسائل فقهی برای طلاب و فضلاء علاقه‌مند به فقه استدلالی، تبیین گردیده است. از آنجا که در فضای غیر حوزوی نیز این گونه مباحث، پیگیری می‌شود، این درس‌گفتارها، تنظیم و تدوین شده و انتشار می‌یابد.

از جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حسین علی‌حاجی که زحمت تقریر و تنظیم این دروس را به عهده گرفتند، سپاسگزارم و برایشان مراتب عالی کمال را مسألت دارم. والحمد لله رب العالمین.

محمد سروش محلاتی

اسفند ۱۴۰۱